

Johannes Bertram

Johannes Frederikus Bertram is geboren op 10 juli 1899 in Delft. Hij was de zoon van Christiaan Cornelis Bertram en Angelique Alette de Mooy.

Hij studeerde in Delft en werd in 1922 civiel Ingenieur. Hij schreef zijn proefschrift over IJzeren ophaalbruggen en promoveerde na een jaar in 1923. Hij werkte bij de Koninklijke fabriek voor metaalwerken 'Braat' in Delft en trad in 1924 in dienst bij de Nederlandse Maatschappij van Havenwerken.

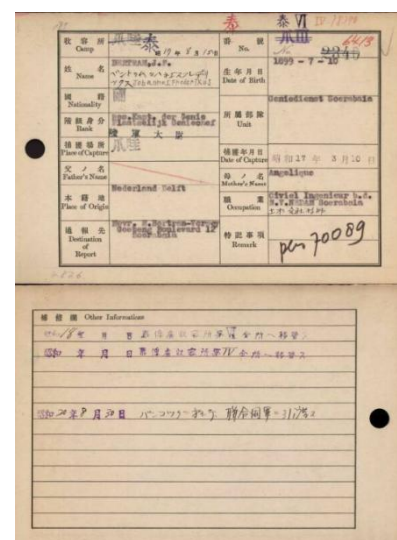
Samen met Jakob Frans Graadt van Roggen was hij vaandrig van het 1^e vendel van den IVen Haagschen (Archipel) troep. Deze groep werd in 1914 opgericht door de heren F.C. Koens en C. Six. In 1919 kregen ze een groepshuis aan de Hugo de Grootstraat. In 1921 deelde de groep, op initiatief van beide vaandrigen, bloemen uit in het Ziekenhuis aan de Tapijtweg. De groep had eerst nummer 3 en 4, maar bij de vorming van de NPV kreeg de groep het nummer 1. Begin 1924 word hij hopman en is betrokken bij het afscheid van hopman Koens. Ook Jakob werd Hopman bij deze groep.

Op 30 april 1924 vertrekt Johannes naar Macao in China en nam daarom afscheid bij de groep. Een aantal leden van de groep hebben hem uitgeleide gedaan in Rotterdam. Vaandrig Paping neemt de leiding over. Na China vertrok hij naar Nederlands Indië. Hij ging wonen in Soerabaja en Batavia en werd vertegenwoordiger bij de NV Nederlandse Anneming Mij. Hij trouwde in mei 1933 in Batavia met Maria Verwey.

Tijdens de mobilisatie was hij reserve kaptein der genie en diende bij de geniedienst in Soerabaja. Hij woonde toen met zijn vrouw in Soerabaja. Hij werd krijgsgevangen genomen en geïnterneerd. Hij werd tewerkgesteld aan de Birmaspoorweg.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject

klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept. Johannes was in Bangkok tijdens de bevrijding.

Hij keerde na de oorlog met zijn vrouw terug naar Nederland en gingen wonen in Den Haag. In 1951 woonden ze weer in Jakarta.

Johannes overleed op 8 augustus 1972 in Den Haag.

Meer informatie

[De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 7, 1921, no. 11, 30-04-1921 » 30 apr 1921 - Pag. 12 | Delpher](#)

[De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 10, 1924, no. 13, 19-07-1924 » 19 jul 1924 - Pag. 16 | Delpher](#)

[| Nationaal Archief](#)

[Japanse interneringskaarten | Nationaal Archief](#)

[Dr.Ir. Johannes Fredericus Bertram](#)

[Database Nederlandse dwangarbeiders Birmaspoorweg](#)

[Birma-Siam-spoorweg](#)

[IJzeren ophaalbruggen » Bertram, Johannes Fredericus » 1923 - Pag. 5 | Delpher](#)

[Johannes Frederikus Bertram \(locatie onbekend, 10 juli 1899 - locatie onbekend, datum onbekend\) - Netwerk Oorlogsbronnen](#)

[Persoonlijkheden in het Koninkrijk der Nederlanden in woord en beeld](#)

[De Telegraaf » 27 mei 1933 - Art. 58 | Delpher](#)

[Algemeen Handelsblad » 14 jan 1948 - Art. 86 | Delpher](#)

[Het vaderland » 19 dec 1951 - Art. 78 | Delpher](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.